

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΑΧΗΣ - 9040187

Σχολικό Έτος: 2023 - 2024

Ημερομηνία Εξαγωγής: 18/06/2024

Σχολική Μονάδα: ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΑΧΗΣ - 9040187

Στόχος Βελτίωσης:

Στόχο της παρούσας δράσης συνιστά η ανάδειξη του σχολείου ως κοινότητα συνεργασίας και μάθησης στο σύγχρονο δημοκρατικό σχολικό πλαίσιο. Στο οικείο πλαίσιο κάθε μαθητής λαμβάνει ισότιμες ευκαιρίες για συμμετοχή και δράση στην ομάδα ενώ παράλληλα ενισχύεται η συνεργασία των μαθητών και αναπτύσσονται οι διαπροσωπικές τους σχέσεις μέσα από την κριτική αντιμετώπιση της διαφορετικότητας. Οι μαθητές αναμένεται να υιοθετήσουν πρακτικές συμπερίληψης διαμορφώνοντας αντίστοιχη κουλτούρα, να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους και να καλλιεργήσουν περαιτέρω την ενσυναίσθησή τους απέναντι σε ζητήματα ετερογένειας.

Σχέδιο Δράσης: Η ανάδειξη του σχολείου ως κοινότητα συνεργασίας και μάθησης υπό το πρίσμα της διαφορετικότητας και την αρχή της συμπερίληψης.

Αξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΠΟΥΣΙΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Η αναγκαιότητα αυτής της δράσης πηγάζει από τη σημερινή κοινωνία και τις προκλήσεις της εποχής μας κατά την οποία τα φαινόμενα διακρίσεων, σχολικού εκφοβισμού και μη ισότιμης μεταχείρισης βρίσκονται σε έξαρση. Στόχος είναι η πλήρης αποδοχή των διαφορετικών ικανοτήτων των μαθητών και η ισότιμη αντιμετώπισή τους από τον πληθυσμό της σχολικής κοινότητας. Η υιοθέτηση συμπεριληπτικών πρακτικών και η ομαδική δράση θα καλλιεργήσει προοδευτικά συμπεριληπτική κουλτούρα στη σχολική μονάδα με άρση των αποκλεισμών και διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων των μαθητών. Ο σεβασμός στο διαφορετικό άλλο και η ισότιμη συμμετοχή του συνόλου των μαθητών στις δράσεις του σχολείου με βάση το δυναμικό και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους θα συμβάλλει στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους και θα οδηγήσει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους. Μέσα σε πνέυμα συνεργασίας οι μαθητές θα ανακαλύψουν την αξία της διαφορετικότητας και θα αναπτύξουν κριτική στάση απέναντί της.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Οι δραστηριότητες που επιδιώκεται να υλοποιηθούν για την προώθηση των στόχων που τέθηκαν παραπάνω σχετίζονται άμεσα με τον διαθέσιμο χρόνο δεδομένης της έλλειψης ενός ευέλικτου αναλυτικού προγράμματος καθώς και το μέγεθος της διδακτικής ύλης που οι εκπαιδευτικοί καλούνται να καλύψουν πόσο μάλλον σε ένα ολιγοθέσιο σχολείο με τις ιδιαιτερότητες που αυτό ενσωματώνει.

Χρονικές περίοδοι δράσης:

Σεπτέμβριος – Νοέμβριος : Διαμόρφωση ομάδας δράσης – Κατανομή ρόλων – Διαμόρφωση σχεδίου δράσης

Δεκέμβριος – Μάιος : Υλοποίηση δράσεων με βασική στρατηγική την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας. Δημιουργία εικαστικών έργων (ζωγραφιές, χειροτεχνίες, αφίσες) με θέμα την διαφορετικότητα με αφορμή από λογοτεχνικά κείμενα/ παραμύθια που θέτουν το ζήτημα της ετερογένειας και της συμπερίληψης. Επιδιώκεται επίσης, η προβολή ταινιών μικρού μήκους που προωθούν τον οικείο στόχο και συμμετοχή σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα γειτνίασης μαθητών από διαφορετικές χώρες. Δημιουργία παρουσιάσεων σχετικών με την διαφορετικότητα που θα ακολουθούνται από αντίστοιχη συζήτηση με τους μαθητές και παιχνίδια ρόλων με αξιοποίηση της δραματοποίησης αντίστοιχων φαινομένων. Συμμετοχή σε ημερίδες και εκδηλώσεις με το οικείο θέμα. Οι δράσεις θα αναθεωρούνται και θα τροποποιούνται με βάση τον χρόνο και τις ανάγκες της σχολικής μονάδας.

Μάιος – Ιούνιος : Αποτίμηση της δράσης – Αξιολόγηση – Εξαγωγή συμπερασμάτων.

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Για την υλοποίηση της δράσης και των δραστηριοτήτων θα αξιοποιηθεί εποπτικό υλικό (εικόνες, φωτογραφίες, υλικά κατασκευών) , πολυμεσικά και τεχνολογικά εργαλεία (βίντεο, ήχος, παρουσιάσεις).

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

Η οικεία δράση θα θεωρείται επιτυχημένη εφόσον οι μαθητές υιοθετήσουν συμπεριληπτικές πρακτικές και θετική στάση έναντι της διαφορετικότητας και τεθούν τα θεμέλια για την διαμόρφωση συμπεριληπτικής κουλτούρας στη σχολική μονάδα. Κριτήριο επιτυχίας αποτελεί επίσης, η ενίσχυση της ενσυναίσθησης των μαθητών και η άρση των πιθανών αποκλεισμών στο σχολικό περιβάλλον. Επιπλέον, η καθολική συμμετοχή τους στις δράσεις που θα υλοποιηθούν και η διάθεση για συνεργασία και κοινωνική αλληλεπίδραση συνιστούν στοιχεία που φανερώνουν την επιτυχία του εγχειρήματος. Ένα τέτοιο στοιχείο αποτελεί και η διαμόρφωση από τους μαθητές μιας προσωπικής άποψης και στάσης σε ζητήματα ετερογένειας και αποδοχής.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

Η δράση θα αξιολογείται διαμορφωτικά καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησής της και θα τροποποιείται εφόσον κρίνεται απαραίτητο. Ακόμη, εξαιτίας του θέματος της δράσης που σχετίζεται άμεσα με τις σχέσεις και την αλληλεπίδραση των μαθητών στη σχολική μονάδα, ενδείξεις και περιστατικά εντός αυτής θα αποτελούν αφορμή για αξιολόγηση, αναθεώρηση ή τροποποίηση των δραστηριοτήτων ώστε αυτές να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα που θα ανακύπτουν. Οι μαθητές θα αξιολογούνται επίσης διαμορφωτικά σε κάθε δράση κυρίως με γνώμονα τη συμμετοχή τους, το πνεύμα συνεργασίας τους και την ποιότητα της κοινωνικής τους αλληλεπίδρασης με την ομάδα συνομηλίκων. Η αξιολόγηση αυτή θα αφορά και την διαμόρφωση προσωπικής άποψης και στάσης αναφορικά με τα ζητήματα ετερότητας, στοιχείο που θα προκύπτει τόσο από τα παραγόμενα έργα όσο και την συζήτηση που έπεται των δραστηριοτήτων.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Η καλλιέργεια καλών σχέσεων μεταξύ των μαθητών/-τριών είναι κομβικής σημασίας για την προσαρμογή τους στο σχολικό πλαίσιο και κατ' επέκταση στην απρόσκοπτη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Οι δραστηριότητες που προγραμματίσατε να υλοποιήσετε έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και δύνανται να οδηγήσουν στην επίτευξη των αρχικών σας στόχων. Στο σημείο αυτό, χρειάζεται να επσημάνουμε ότι οι δραστηριότητές σας είναι απαραίτητο να αποτυπώνονται στην ιστοσελίδα σας και να γίνεται αναφορά σε αυτή και εδώ στην πλατφόρμα, ώστε να τεκμηριώνονται τα όσα λαμβάνουν χώρα κατά την υλοποίηση του σχεδίου δράσης σας. Επίσης, είναι απαραίτητο να λάβετε υπόψη σας ότι η αποτίμηση του σχεδίου δράσης γίνεται έως το τέλος Μαΐου. Επιπλέον, σας υπενθυμίζουμε ότι η Σύμβουλος Εκπαίδευσης είναι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε απορία ή διευκρίνιση. Καλή συνέχεια στο έργο σας!

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο θεματικό άξονα: «Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών» και το σχέδιο δράσης με τίτλο: « Η ανάδειξη του σχολείου ως κοινότητα συνεργασίας και μάθησης υπό το πρίσμα της διαφορετικότητας και την αρχή της συμπερίληψης.» παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

Παρακολούθηση της θεατρικής Παράστασης «Μικρός Πρίγκιπας»

Πρόκειται για ένα κλασικό έργο που δίνει έμφαση στην ανθρώπινη διάσταση, πραγματεύεται το πως η εξωτερική εμφάνιση και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά δεν αποτελούν κριτήριο για την επιλογή ενός φίλου ενώ αντίθετα η φιλία είναι προϊόν της καρδιάς και επιτυγχάνεται μόνο μέσα από τα δικά της μάτια. Η κριτική θέαση της ανθρώπινης φιλίας αποτελεί ένα σημαντικό εφόδιο για την διαμόρφωση υγιών κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών/τριών.

<https://blogs.sch.gr/dimrachis/2024/02/22/o-mikros-prigkipas/>

Παρακολούθηση της παράστασης της κρατικής ορχήστρας Βορείου Ελλάδος «Ο Πέτρος και ο Λύκος».

Η παράσταση αυτή παρακολούθηθηκε εξ αποστάσεως με τη χρήση τεχνολογικών μέσων. Πρόκειται για την αφήγηση ενός παραμυθιού με τίτλο “Ο Πέτρος και ο λύκος” έναν ευφάνταστο τρόπο: οι φωνές των ηρώων αντιπροσωπεύονται από τα διαφορετικά μουσικά όργανα της ορχήστρας αντί για φωνές ηθοποιών! Το μουσικό παραμύθι ‘Ο Πέτρος και ο Λύκος’ γράφτηκε από τον Ρώσο συνθέτη Σεργκέι Προκόφιεφ με σκοπό να διδάξει τα παιδιά σχετικά με το χαρακτήρα και τη χρήση των οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας και να τα εξοικειώσει με αυτά αντιστοιχώντας κάθε χαρακτήρα του παραμυθιού με κάποιο συγκεκριμένο μουσικό όργανο. Το έργο πραγματεύεται διαφορετικές διαστάσεις των ανθρώπινων σχέσεων αλλά και την σχέση με τη φύση και τα ζώα, δημιουργώντας το υπόβαθρο για κριτική σκέψη αναφορικά με την ανάγκη γειτνίασης και διαμόρφωσης κοινωνικών σχέσεων και τη λειτουργία του καθενός ως μέλος ενός συνόλου.

<https://blogs.sch.gr/dimrachis/2024/01/20/kratiki-orchistra-thessalonikis/>

Παρακολούθηση του προγράμματος της Ζωσιμαίας Βιβλιοθήκης Ιωαννίνων με τίτλο «Είπε ο γάιδαρος του πετεινό...».

Μέσα από το βιβλίο «Παράξενος» του Κολομβιανού Χιμένες Κανισάλες οι μαθητές πήραν μαθήματα αυτογνωσίας και αποδοχής του εαυτού τους με χιούμορ. Πραγματεύτηκαν την έννοια της διαφορετικότητας και της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου. Έτσι έπρεπε να συνδυάσουν τα εξωτερικά χαρακτηριστικά κάθε ήρωα με το επάγγελμα που θα μπορούσε να κάνει. Ωστόσο, γρήγορα συνειδητοποίησαν πως κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός και κρύβει διαφορετικές δυνατότητες που δεν φαίνονται από την εξωτερική του όψη! Μια δράση που έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να πραγματευτούν με την διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη.

https://blogs.sch.gr/dimrachis/2024/01/24/ekpaideytika-programmata_zosimaia-vivliothiki-ioanninon/

Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα e-twinning με τίτλο «Brain Team-3»

Η συμμετοχή στο οικείο ευρωπαϊκό πρόγραμμα πέρα από τα ακαδημαϊκά οφέλη και τις ποικίλες δεξιότητες που μπορεί να επιφέρει στους μαθητές, είχε και σημαντικό αντίκτυπο στην ενίσχυση των κοινωνικών τους αλληλεπιδράσεων. Οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες για την εκτέλεση πρότζεκτ σχετικών με τα παιχνίδια μυαλού που αποτέλεσε τη θεματική του προγράμματος. Η συνεργασία έσπασε το φράγμα των συνόρων της τάξης. Έτσι, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή και να επικοινωνήσουν με παιδιά διαφορετικών σχολείων από άλλα μέρη της Ελλάδας και το εξωτερικό. Η επαφή με διαφορετικά σχολεία, διαφορετικούς ανθρώπους και πολιτισμούς αποτέλεσε μια βιωματική εμπειρία άρσης των αποκλεισμών και κριτική θέαση της διαφορετικότητας.

<https://blogs.sch.gr/dimrachis/2024/01/20/polyethniko-webinar-sta-plaisia-toy-programmatos-etwinning-brain-team-3/>

Συμμετοχή στο Συμμετοχή στο 1ο Μαθητικό Συνέδριο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών: “Ενεργός Πολιτειότητα” Πολίτης στο Σχολείο – Πολίτης του κόσμου του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Οι μαθητές μας συμμετείχαν με το έργο “Το σχολείο μας μια κοινότητα! Όλοι μαζί αλλά μοναδικοί!” Μέσα από αυτό το έργο οι μαθητές ήρθαν αντιμέτωποι με την έννοια της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης και διαμόρφωσαν μια νέα αντίληψη για τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων. Σε αυτή την αντίληψη δε χωρούν αποκλεισμοί. Οι μαθητές παρουσίασαν μια ταινία μικρού μήκους αναλύοντας τα οικεία ζητήματα. Στα πλαίσια της ταινίας φιλοτέχνησαν εικαστικά έργα με θέμα την διαφορετικότητα. Συγκεκριμένα έφτιαξαν το «Δέντρο της διαφορετικότητας» με διαφορετικά φύλλα όπου καθένας έγραφε πάνω τα μοναδικά του χαρακτηριστικά. Επιπλέον, δημιούργησαν ένα κολλάζ ζωγραφιών που παρουσίαζαν του ήρωες του παραμυθιού «Το κάτι άλλο» όπως τους φαντάζονταν έπειτα από φωναχτή ανάγνωση του μέσα στη σχολική τάξη.

<https://blogs.sch.gr/dimrachis/2024/05/21/symmetochi-sto-1o-mathitiko-synedrio-koinonikon-kai-politikon-epistimon-energou-politeiotita-politis-sto-scholeio-politis-toy-kosmoy/>

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν την τροποποίηση κάποιων δραστηριοτήτων και του σχεδιασμό άλλων εξαιτίας κυρίως των διαφορετικών αναγκών των μαθητών/τριών σε κάθε χρονική περίοδο, τη διαθεσιμότητα του χρόνου για τις οικείες δράσεις αλλά και τις διαφορετικές ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν για συμμετοχή σε προγράμματα και παρουσιάσεις με αντίστοιχο περιεχόμενο.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η πιο σημαντική απόρροια της δράσης αποτέλεσε η τριβή των μαθητών/τριών με έννοιες όπως η διαφορετικότητα και η συμπερίληψη καθώς και η λειτουργία σε ομάδες. Οι μαθητές/τριες έλαβαν διαφορετικά ερεθίσματα για την διαφορετικότητα και την αξία της μοναδικότητας του κάθε ατόμου μέσα από τις ποικίλες δραστηριότητες και είχαν τη δυνατότητα να τις αντιμετωπίσουν κριτικά και να διαμορφώσουν συμπεριληπτική κουλτούρα. Επιπλέον, συμμετείχαν σε βιωματικές δράσεις κοινωνικής αλληλεπίδρασης γεγονός που ενίσχυσε τις κοινωνικές

και επικοινωνιακές τους δεξιότητες και τους έκανε να σκεφτούν διαφορετικά την λειτουργία των αποκλεισμών ατόμων και περιθωριοποιημένων ομάδων στη σύγχρονη κοινωνία. Επιπλέον, αποκόμισαν όλα τα θετικά οφέλη και εξοικειώθηκαν με την λειτουργία και την εργασία σε ομάδες, αισθανόμενοι ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέλος ενός συνόλου μετατρέποντας έτσι τη σχολική μονάδα σε μια κοινότητα συνεργασίας και μάθησης. Τέλος, ενίσχυσαν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους μέσα από τις καλλιτεχνικές δημιουργίες αλλά βελτίωσαν και τις ψηφιακές τους δεξιότητες καθώς κλήθηκαν να αξιοποιήσουν τεχνολογικά εργαλεία.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Σημαντικοί παράγοντες για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του σχεδίου δράσης αποτέλεσαν η εποικοδομητική συνεργασία των εκπαιδευτικών μεταξύ τους αλλά και με τους μαθητές/τριες καθώς και η διάθεση και η όρεξη για δουλειά των τελευταίων που φάνηκαν να απολαμβάνουν κάθε πτυχή των δραστηριοτήτων ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονταν με τις νέες τεχνολογίες και την εικαστική δημιουργία.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν αφορούσαν κυρίως την έλλειψη χρόνου για υλοποίηση των δραστηριοτήτων εφόσον το Αναλυτικό Πρόγραμμα του σχολείου και ο όγκος της διδακτέας ύλης, ειδικά σε συνθήκες λειτουργίας ενός ολιγοθέσιου σχολείου, δεν παρουσιάζει ευελιξία και δεν αφήνει χρονικά περιθώρια για περεταίρω δράσεις. Επιπλέον, τροχοπέδη αποτέλεσε συχνά η έλλειψη σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού που δημιούργησε προβλήματα κυρίως στη ζωντανή επικοινωνία με άλλα σχολεία κατά το πρόγραμμα etwinning. Τέλος, η αξιολόγηση μέσω ενός τέτοιου σχεδίου δράσης δεν δύναται να λειτουργήσει ως αξιολογητικός παράγοντας της συνολικής λειτουργίας της σχολικής μονάδας και συνιστά ανώφελο φόρτο εργασίας για τους εκπαιδευτικούς. Ανάλογες δράσεις, που προσφέρουν πολλά στους μαθητές/τριες θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσα σε ένα διαφορετικό πλαίσιο.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Η δράση στόχευε οι μαθητές να αναπτύξουν κριτική στάση έναντι στη ετερότητα, να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση και να αποκτήσουν μια ευρεία γκάμα επικοινωνιακών και κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από την λειτουργία των ομάδων. Έτσι, το υλικό που παρήχθη αφορούσε ανώτερες έννοιες όπως η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και η διαμόρφωση χαρακτήρα. Σε κάποιες δραστηριότητες το παραγόμενο υλικό αφορούσε επίσης, εικαστικά έργα και δημιουργήματα όπως η ταινία μικρού μήκους που έδωσαν τη δυνατότητα στους μαθητές να διαχειριστούν βιωματικά και δημιουργικά έννοιες όπως η συμπερίληψη και η διαφορετικότητα. Αξιοποιήθηκαν τεχνολογικά εργαλεία, γραφική ύλη, βιβλία και άλλα μέσα.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Αναφορικά με τον οικείο θεματικό άξονα, οι εκπαιδευτικοί του σχολείου είχαν την δυνατότητα στο πλαίσιο της επιμόρφωσής τους να παρακολουθήσουν το σεμινάριο της Ε.Ε.Π.Ε.Κ. με τίτλο «Επικοινωνία και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολικό περιβάλλον». Επιπλέον, το σύνολο της δράσης, η οργάνωση και η υλοποίηση των δραστηριοτήτων είχαν επιμορφωτικό χαρακτήρα για τους εκπαιδευτικούς μέσα από την διαλογική συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Το βασικό εργαλείο και η μέθοδος που αξιοποιήθηκε στην υλοποίηση του οικείου σχεδίου δράσης με σκοπό την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν αποτέλεσε η ομαδική εργασία και η συνεργασία τόσο μεταξύ μαθητών/τριών όσο και μεταξύ των εκπαιδευτικών. Οι μαθητές/τριες αντιλήφθηκαν την αξία της εργασίας σε ομάδες, την σημασία της εποικοδομητικής επικοινωνίας και του διαλόγου με σκοπό την επίτευξη ενός στόχου και τη λειτουργία ως ομάδα και κοινότητα. Βασική επίσης πρακτική ήταν η αξιοποίηση της βιωματικής μεθόδου καθώς οι μαθητές/τριες από την τριβή με το ζήτημα της ετερογένειας και της συμπερίληψης μέσα από τις ποικίλες δραστηριότητες είχαν τη δυνατότητα να εμπλακούν σε πραγματικές καταστάσεις και να αναπτύξουν την ενσυναίσθησή τους. Πρόκειται, λοιπόν, για πρακτικές που μπορούν και οφείλουν να εφαρμόζονται σε κάθε πτυχή της διδακτικής διαδικασίας.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Είναι πολύ σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να επιμορφώνονται συνεχώς για ζητήματα που αφορούν τον κοινωνικοποιητικό ρόλο του σχολείου, τις σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών, τις νέες προκλήσεις της κοινωνίας σε σχέση με την διαμόρφωση του χαρακτήρα των μαθητών/τριών και τη διαχείριση καταστάσεων και κρίσεων που σχετίζονται με την ετερογένεια του πληθυσμού τόσο σε επίπεδο σχολείου όσο και της κοινωνίας. Έτσι, ωφέλιμες θα ήταν επιμορφώσεις για τη συμπερίληψη και την διαμόρφωση συμπεριληπτικής κουλτούρας στη σχολική κοινότητα. Βέβαια, οι επιμορφώσεις αυτές οφείλουν να πραγματοποιούνται κατά βούληση των εκπαιδευτικών και εντός του σχολικού ωραρίου.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Η οικεία δράση του άξονα «Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών» δύναται και είναι απαραίτητο να συνεχιστεί και κατά τα επόμενα έτη στην σχολική μονάδα αλλά και σε κάθε σχολική μονάδα μιας και ένας από τους βασικούς ρόλους του σχολείου είναι η κοινωνικοποίηση των παιδιών. Έτσι, οι ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας, ο πολυπολιτισμικός της χαρακτήρας και η ετερογένεια του πληθυσμού της επιβάλλουν την υλοποίηση δραστηριοτήτων με παρόμοιο περιεχόμενο. Αρωγός θα είναι οι νέες τεχνολογίες για άνοιγμα και επικοινωνία με εξωτερικού φορείς και πρόσωπα, για ενημέρωση, επιμόρφωση, παρακολούθηση δράσεων και επαφή και επικοινωνία με ετερογενείς μαθητικούς πληθυσμούς. Τέλος, μέσα από την τέχνη, τη λογοτεχνία και την εικαστική δημιουργία μπορούν να σχεδιαστούν δράσεις για την κριτική θέαση της διαφορετικότητας και την λειτουργία του σχολείου ως κοινότητα μάθησης.